

Н.В. Авраменко, Д.Є. Барковський, О.А. Нікіфоров, О.В. Кабаченко, І.Б. Грідіна

Оптимізація навчального процесу щодо викладання аспектів репродуктивної медицини на медичному факультеті медичного університету

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: оптимізація, навчальний процес, репродуктивна медицина.

Ключевые слова: оптимизация, учебный процесс, репродуктивная медицина.

Key words: optimization, the learning process, reproductive medicine.

Висвітлено проблеми викладання теми «Репродуктивна медицина» на медичному факультеті щодо впровадження положень Болонського процесу. Наголошено на необхідності проведення педагогічного процесу на базі спеціалізованих медичних закладів, що в повному обсязі надають медичну допомогу при лікуванні безпліддя, гінекологічним хворим з нейроендокринними синдромами, а також при лікуванні андрологічних хворих.

Освещены проблемы преподавания темы «Репродуктивная медицина» на медицинском факультете в рамках внедрения положений Болонского процесса. Отмечено, что педагогический процесс по данной теме должен проводиться на базе специализированных медицинских учреждений, которые в полном объеме оказывают медицинскую помощь при лечении бесплодия, гинекологическим больным с нейроэндокринными синдромами, а также при лечении андрологических больных.

The article is devoted to the problem of teaching theme «Reproductive medicine» on a medical faculty in the framework of Bologna process. The authors indicate the need for the teaching of the aspects of reproductive medicine in the specialized medical agencies, which ensure the complete complex of services during the treatment of sterility, with the neuroendocrine syndromes in gynaecological patients, and also in andrological patients.

Проблема репродуктивного здоров'я жінки та безплідного шлюбу тісно пов'язана з процесами відтворення населення України, що має соціальне значення. Наукові та практичні аспекти цієї проблеми стрімко розвиваються з кінця ХХ сторіччя, що призвело до відокремлення окремої галузі медичної науки – репродуктивної медицини.

Початок ХХІ сторіччя характеризується впровадженням репродуктивних технологій у практичну медицину, що знайшло відображення у створенні більше 10 центрів штучного запліднення в Україні та народженні декілька сотень малюків завдяки штучному втручання. Закордонні досягнення вагоміші, а кількість новонароджених визначають десятками тисяч. Безумовно, сучасні питання репродуктивної медицини обговорюються на численних закордонних конгресах, на вітчизняних науково-практичних конференціях і семінарах в межах курсу підвищення кваліфікації акушерів-гінекологів тощо.

Мета роботи

Окреслити шляхи оптимізації навчального процесу щодо викладання аспектів репродуктивної медицини на медичному факультеті медичного університету.

Викладання аспектів репродуктивної медицини досі залишається поза зором академічної медичної науки як за кордоном, так і в Україні. В нашій країні в медичних університетах тільки з'являються спеціалізовані кафедри та/або курси з питань репродуктивної медицини, створення яких є потребою часу у зв'язку з підвищенням вимог до підготовки майбутніх лікарів. Саме тому у 2004 р. керівництвом університету реорганізовано кафедру акушерства і гінекології Запорізького державного медич-

ного університету у кафедру акушерства, гінекології та репродуктивної медицини, а в 2011 р. створено кафедру акушерства, гінекології та репродуктивної медицини факультету післядипломної освіти (завідувач кафедри – доктор наук, доцент, Заслужений лікар України Наталія Вікторівна Авраменко), а кафедрі медичного факультету повернуто її традиційну назву.

Вимоги сьогодення – це викладання аспектів репродуктивної медицини у невід'ємному зв'язку з класичними канонами акушерства і гінекології, які необхідно ретельно вивчати, з обов'язковим опануванням практичних навичок під час навчання на IV–V курсах медичного факультету та при подальшому поглибленні теоретичних знань й удосконаленні практичних навичок на VI курсі.

Невід'ємною частиною репродуктивної медицини є гінекологія дітей і підлітків, теоретичні та практичні основи якої викладають на V–VI курсах для студентів педіатричних груп медичного факультету, а також для студентів VI курсу медичного факультету.

До останнього часу викладання аспектів безплідного шлюбу стосувалось його етіопатогенетичних механізмів, методів діагностики та лікування в умовах спеціалізованого прийому жіночої консультації, гінекологічного відділення клінічного пологового будинку. Вимогою сучасності є створення спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, що мають повний обсяг діагностично-лікувального обладнання для лікування безпліддя, у тому числі, для проведення допоміжних репродуктивних технологій (IVF, ICSI).

У Запорізькому регіоні у 1991 р. створено Запорізький обласний медичний центр репродукції людини (КУ «ОМЦРЛ» ЗОР), який з вересня 2011 р. є клінічною

базою кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини факультету післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету.

У складі КУ «ОМЦРЛ» ЗОР функціонують центр планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, відділення репродуктивного здоров'я з гінекологічними та андрологічними ліжками (у тому числі стаціонар денного перебування), відділення анестезіології та інтенсивної терапії, відділення лабораторії штучного запліднення, медико-генетична консультація з обласною пренатальною комісією, медико-генетичний кабінет, клініко-діагностична лабораторія (клінічна, біохімічна, імуноферментна, полімеразної ланцюгової реакції). Лікувально-діагностичну допомогу в КУ «ОМЦРЛ» ЗОР здійснюють лікарі 18 спеціальностей, зокрема акушерства і гінекології, андрології, урології, генетики, терапії, сексопатології, педіатрії, ендокринології, дерматовенерології, анестезіології, рентгенології, ультразвукової діагностики тощо. Психологічну допомогу пацієнтам надають психотерапевти та психологи.

Отже, викладання аспектів репродуктивної медицини для студентів V–VI курсу медичного факультету ґрунтується на використанні та висвітленні названих лікарських маніпуляцій і методик, виконання яких повною мірою має матеріально-технічне забезпечення на базі КУ «ОМЦРЛ» ЗОР та відповідає вимогам як сучасної медицини, так і вимогам сучасної підготовки лікаря у вищому медичному навчальному закладі.

Студенти IV курсу медичного факультету проходять навчання на кафедрі за дисциплінами: «Медична генетика» (45 годин/1,5 кредиту) та «Урологія» (в частині «Репродуктивна андрологія» 35 годин/1 кредит). З дисципліни «Медична генетика» викладання здійснюється державною та англійською мовами. Студенти мають можливість опановувати практичні навички в обласному медико-генетичному центрі, який створено в 2011 р. на базі КУ «ОМЦРЛ» ЗОР. Для опанування навичок з андрології створено умови для амбулаторного та стаціонарного лікування цього контингенту хворих, що формує

у студентів чітке уявлення про систему диспансеризації та роль лікаря-андролога в проблемі комплексного лікування безплідного шлюбу.

Для студентів V курсу медичного факультету медичного факультету з модулю 3 «Захворювання жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї» відокремлена низка тем, що стосуються репродуктивної медицини, зокрема питання дитячої гінекології. Загальна кількість годин, виділених на вивчення аспектів репродуктивної медицини на V курсі, складає 15 (0,5 кредиту), навчання проводиться також для англійськомовних студентів.

Протягом навчального року студенти VI курсу медичного факультету в межах вивчення модулю 4 «Акушерство і гінекологія», у тому числі студенти педіатричних груп та англійськомовні студенти, отримують теоретичні знання та опановують практичні навички та вміння з тематики «Безплідний шлюб», «Планування сім'ї та контрацепція», «Нейроендокринні синдроми» (21 година). Разом з цим, необхідно зазначити взаємозв'язок між викладанням матеріалу для студентів VI курсу у частині «Жіноча консультація» з матеріалом частини «Репродуктивна медицина». Саме завдяки цьому можна вповні пояснити етапність надання акушерсько-гінекологічної допомоги на Україні та довести структуру і можливості надання спеціалізованої медичної допомоги щодо безплідного шлюбу чи планування сім'ї, а також для інших видів гінекологічної допомоги.

Висновки

Сучасний розвиток медицини вимагає від вищих навчальних закладів постійного удосконалення педагогічного процесу з урахуванням досвіду традиційних медичних галузей та одночасним використанням новітніх медичних технологій для підвищення професійного рівня випускників вищих навчальних закладів і для підвищення конкурентоздатності самого навчального закладу, що потребує ширшого використання можливостей різноманітних високотехнологічних медичних закладів різних форм власності та підпорядкування для підготовки студентів-медиків.

Список літератури

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник (за ред. В.Г. Кременя). – Тернопіль, 2004. – 384 с.
2. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки основи та проведення навчальних занять в медичних вузах / Мілерян В.Є. – К., 2006. – 80 с.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України (в контексті Болонського процесу). – Київ-Тернопіль, 2004. – 147 с.
4. Підаєв А.В. Болонський процес в Європі / Підаєв А.В., Передерій В.Г. – К., 2004. – 192 с.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.

Відомості про авторів:

Авраменко Н.В., д. мед. н., доцент, зав. каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.
 Барковський Д.Є., д. мед. н., доцент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.
 Нікіфоров О.А., к. мед. н., асистент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.
 Кабаченко О.В., к. мед. н., асистент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.
 Грідіна І.Б., асистент каф. акушерства, гінекології та репродуктивної медицини ФПО ЗДМУ.

Адреса для листування:

Авраменко Наталія Вікторівна, м. Запоріжжя, вул. Дивногорська, 5.
 Тел.: (061) 224 00 10, 224 05 80. E-mail: zocrfs@mail.ru

Надійшла в редакцію 27.03.2012 р.